

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Tintín a Catalunya

Joan Manuel Soldevilla. / 22.05.2014

El dissabte 24 de maig un seguit d'actes commemoraren a Sabadell els cinquanta anys de la primera traducció catalana de Tintín. Aquesta iniciativa, entre moltes altres que s'han dut a terme, vol recordar que fa 50 anys el personatge d'Hergé va poder exclamar: "Hem caminat damunt la.... terra catalana".

Les aventures de Tintín van néixer a Bèlgica ja fa prop de noranta anys, i ho van fer de la mà d'un dels grans belgues del segle XX, Georges Remi, universalment conegut com a Hergé. Des d'aquell llunyà 1929 va començar una doble aventura: per una banda la que protagonitzaven Tintín i Milú –i més endavant els Dupond i Dupont, la Castafiore, el gran Capità Haddock i Tornassol- que els duria per tot el món i fins i tot més enllà de la Terra, i d'altra banda s'encetava la peripècia d'uns llibres que publicats primer a Bèlgica, França i, una mica després Suïssa, començaven a ser traduïts al flamenc, al portuguès, a l'anglès o al castellà. L'any 1964 va sortir publicada la primera traducció catalana de Tintín, obra de Joaquim Ventalló, i en poc més de set anys es va traduir tota la col·lecció. En l'actualitat, els àlbums de Tintín han estat traduïts a més d'un centenar de llengües i varietats dialectals.

A Catalunya, Tintín va arribar una mica tard, però amb una força abassegadora. Les raons van ser diverses. El seu dibuix recordava l'estil d'alguns dels grans dibuixants d'abans de la guerra perquè era una obra de l'àmbit francòfon que ens apropava a Europa, perquè era un instrument extraordinari per ajudar a preservar la nostra llengua en temps difícils i apropava el català a uns nens i nenes que no el podien llegir ni estudiar enlloc... Per unes raons o per les altres, o per la suma de totes elles, el cert és que l'obra d'Hergé va arrelar amb fermesa a casa nostra. Molts, els que tenim ja una certa edat, vam llegir per primera vegada en català a través de les vinyetes que havia dibuixat Hergé i havia traduït en Joaquim Ventalló. Aquesta va ser la nostra escola catalana, i no només lingüística, sinó també aquella que ens traspassava un

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

seguit de valors com la solidaritat, la lluita per la justícia i la veritat i el compromís amb la dignitat de la condició humana.

Tintín va arribar de fora, però ens el vam fer nostre, i la seva influència en la societat catalana no es pot menystenir. No només no es poden explicar els darrers cinquanta anys de la història de la il·lustració, del còmic i de la narrativa juvenil a casa nostra sense valorar el fenomen Tintín, sinó que molts dels mèrits de la nostra societat de ben segur que tenen la seva arrel en una lectura que ha esdevingut transgeneracional i que van llegir uns nens i unes nenes que van esdevenir pares i mares i que van ser capaços de traspassar-la als seus fills. O nets, que ja hi ha avis que apropen els *tintins* als fills dels seus fills.

Serem agosarats. No direm només que Tintín forma part de la cultura catalana, sinó que ens atrevirem a proclamar que la cultura catalana és tintinaire, que la nostra forma de pensar, sentir, veure i expressar el món està empeltada de la lectura de les vinyetes d'Hergé. Tintín va arribar al país de forma inexorable i ferma, i va començar a escampar-se amb la força d'un tsunami cultural que deu ser únic en la història del país. Tintín va arribar a un dels llocs de més difícil accés als anys seixanta i setanta, les biblioteques, que eren llocs elitistes i exclusius en aquells temps, i després a totes les llibreries i llars del país. Es calcula que s'han venut prop de vuit milions de *tintins* en català la qual cosa vol dir quelcom inequívoc: cada català té un *tintín*. Ja sé que les estadístiques són això, xifres, i que alguns de nosaltres potser tenim tota la col·lecció, amb la qual cosa el repartiment un català-un tintín queda descompensat. No hi fa res. Potser no tothom té un *tintín*, però tothom, a l'escola, a l'institut, a les biblioteques públiques, a casa d'un amic o d'un parent, ha llegit un *tintín*. I no l'ha deixat indiferent.

Tintín és un nouvingut que va arribar fa cinquanta anys i que ens vam fer nostre de seguida, tan nostre que avui celebrem el seu meravellós desembarcament ara fa mig segle; ell va saber combinar a la perfecció amb la nostra identitat i, discretament, es va saber fer imprescindible als nostres cors. És per això que ens atrevim a proclamar amb orgull que la cultura catalana és la cultura més tintinaire de totes les que es fan i desfan.

Núvol, el digital de cultura / PUNT DE LLIBRE

Joan Manuel Soldevilla és catedràtic de llengua i literatura espanyoles a l'institut Ramon Muntaner de Figueres. Apassionat pels mitjans de comunicació de massa, ha publicat diversos assajos (el darrer, *Som i serem (tintinaires)*), infinitats d'articles i ha comissariat exposicions (la darrera, *Magistral, Ministrall*), sempre amb la voluntat de reivindicar manifestacions com els tebeos, la novel·la popular o la il·lustració.